

Sygn. akt I Ns 256/21

POSTANOWIENIE

Dnia 28 grudnia 2023 roku

Sąd Rejonowy w Grudziądzu I Wydział Cywilny

w składzie następującym: sędzia Dominik Bednarski

sekr. sąd. M. K. (1)

po rozpoznaniu w dniu 18 grudnia 2023 roku w Grudziądzu

na rozprawie

sprawy z wniosku: **A. K.**

z udziałem: **K. K. (1), R. K., S. L. (1), M. L.**

o stwierdzenie nabycia spadku po U. K.

postanawia:

I. stwierdzić, że spadek po U. K. z domu G., PESEL (...), córce J. i B., zmarłej 28 września 2020 roku w G., której ostatnim miejscem zwykłego pobytu był G., na podstawie ustawy, z dobrodziejstwem inwentarza, nabyli:

- a) córka A. K. z domu K., córka G. i U., urodzona (...) w G. – w 1/3 (jednej trzeciej części),
- b) wnuczka K. K. (1) z domu K., córka M. i T., urodzona (...) w G. - w 1/6 (jednej szóstej) części;
- c) wnuk R. K., syn M. i T., urodzony (...) w G. - w 1/6 (jednej szóstej) części;
- d) wnuczka M. L., córka P. i H., urodzona (...) w miejscowości G. – w 1/6 (jednej szóstej) części;
- e) wnuczka S. L. (2), córka P. i H., urodzona (...) w miejscowości Z. – w 1/6 (jednej szóstej) części;

II. ustalić, że wnioskodawczyni i uczestnicy ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie;

III. tytułem wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa nakazuje pobrać od wnioskodawczyni na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Grudziądzu) kwotę 1.255,52 zł (jeden tysiąc dwieście pięćdziesiąt pięć złotych i 52/100).

Sygn. akt I Ns 256/21

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni **A. K.** wniosła o stwierdzenie nabycia spadku po matce U. K., zmarłej 28 września 2020 r. w G. na podstawie testamentu własnoręcznego spadkodawczyni z dnia 16.02.2017r. Z treści testamentu wynika, że A. K. została powołana do całości spadku (k. 6-7).

Uczestnik **M. K. (2)**, syn spadkodawczyni, skutecznie odrzucił spadek (k. 27-29v.). Postanowieniem z dnia 29.06.2021r. Sąd zwolnił go od udziału w sprawie (k. 65).

Postanowieniem z dnia 08.06.2021 r. (k. 50) Sąd wezwał do wzięcia udziału w sprawie w charakterze uczestników postępowania **K. K. (1)** oraz **R. K.** - dzieci M. K. (2) a wnuki spadkodawczyni.

Uczestniczka K. K. (1) domagała się uznania testamentu za nieważny oraz stwierdzenia ustawowego nabycia spadku. Powołała się na okoliczności wymienione w artykule 945 § 1 pkt 1 i 2 kodeksu cywilnego (k. 32-37, 64v.).

Uczestnik R. K. poparł stanowisko siostry tj. uczestniczki K. K. (1) (k. 65, 433-433v.).

Uczestniczki **S. L. (2)** oraz **M. L.**, wnuczki spadkodawczyni poparły wniosek (k. 246, 442).

Sąd Rejonowy ustalił i zważył, co następuje:

U. K. z domu G. zmarła 28.09.2020r. w G. będącym jego ostatnim miejscem zamieszkania. Zawierała jeden związek małżeński – z G. K.. W chwili śmierci była wdową. Z małżeństwa pochodzi troje dzieci – wnioskodawczyni A. K. ur. (...), były uczestnik M. K. (2) ur. (...) oraz H. L. z d. K., która zmarła 08.12.2014r.

M. K. (2) ma dwoje dzieci: K. K. (1) ur. (...) oraz R. K. ur. (...)

H. L. ma dwoje dzieci: S. L. ur. (...) oraz M. L. ur. (...)

Istnieje własnoręczny testament datowany na dzień 16.02.2017 r. podpisany imieniem i nazwiskiem spadkodawczyni. Testament ten zawiera m.in. oświadczenia o treści: „(...) do całości spadku po mnie powołuję moją córkę A. K. urodzoną (...) w G.”. (...) Jednocześnie oświadczam, że mam jeszcze syna M. K. (2), któremu zadośćuczyniłam przekazując mu mieszkanie przy ulicy (...) w G. po rodzicach mojego męża G. K. urodzonego (...) w G.. W związku z tym nie chcę aby mój syn M. dziedziczył po mojej śmierci.”

Testament sformułowany jest bardzo podobnie do ogólnego wzoru powszechnie dostępnego w Internecie.

A. K. w terminie złożyła oświadczenie o przyjęciu przypadającego jej wedle treści ww. testamentu spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

K. K. (1) i R. K. w terminie złożyli oświadczenia o przyjęciu przypadającego im z mocy ustawy spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

S. L. (2) oraz M. L. nie złożyły oświadczenia o przyjęciu bądź odrzuceniu spadku.

Spadkodawczyni nikogo nie adoptowała. Nie miała dzieci pozamałżeńskich. Żaden ze spadkobierców nie został uznany za niegodnego dziedziczenia i nie zrzekał się dziedziczenia.

W skład spadku nie wchodzi przedsiębiorstwo objęte zarządem sukcesyjnym.

(dowody: testament wraz z protokołem otwarcia i ogłoszenia – k. o akt, odpisy skrócone aktu zgonu – k. 12, 15-16 akt, odpisy skrócone aktu urodzenia - k. 13-14,17-19, 40-41 akt, akt notarialny – k. 28-29v., 42-43v. akt, zapewnienia spadkowe oraz oświadczenia o przyjęciu spadku – e-protokół i protokół skrócony rozprawy z dnia 29.06.2021r. k. 64-67 akt, wydruki z Internetu wraz z adresem internetowym – k. 243, 490-491)

W grudniu 2016 r. uczestniczka K. K. (1) odwiedziła spadkodawczynię podczas świąt Bożego Narodzenia. Spadkodawczyni wyglądała słabo, miała spuchnięte fioletowe nogi, a na nich opatrunki, syn uczestniczki przestraszył się tego. Spadkodawczyni przywitała uczestniczkę słowami „cześć T.” i pytała się jak się ma ojciec mamy uczestniczki. Spadkodawczyni pomyliła uczestniczkę z jej mamą.

(dowód: zeznania uczestniczki K. K. (1) – k. 187 protokołu skróconego rozprawy z dnia 20.10.2021r. oraz e-protokół tej rozprawy)

Spadkodawczyni w styczniu 2017r. i potem dniach 6 do 13 lutego 2017 r. przebywała w szpitalu na oddziale pulmonologicznym.

(okoliczność bezsporna a ponadto dowód: dokumentacja medyczna – k. 92, 414-424 akt, zeznania świadka M. K. (2) – k. 102v. protokołu skróconego rozprawy z dnia 07.09.2021r., zdjęcia – k. 140 akt, zeznania świadka D. W. – k. 127v.-128 protokołu skróconego rozprawy z dnia 29.09.2021r. oraz e-protokół tej rozprawy, zeznania świadka T. M. – k. 184-185 protokołu skróconego rozprawy z dnia 20.10.2021r. oraz e-protokół tej rozprawy)

Po pierwszej z ww. hospitalizacji spadkodawczyni sporządziła umowę na opiekę, nie potrafiła się wówczas podpisać; to uczestnik M. K. (2) dyktował jej litery, mówił jak ma się podpisać.

(dowód: zeznania świadka M. K. (2) – k. 102v. protokołu skróconego rozprawy z dnia 07.09.2021r. oraz e-protokół tej rozprawy, zeznania uczestniczki K. K. (1) – k. 187v. protokołu skróconego rozprawy z dnia 20.10.2021r. oraz e-protokół tej rozprawy, zdjęcia – k. 140 akt)

W styczniu 2017 r. spadkodawczyni podpisała dokument zatytułowany (...). Dokument ten wpłynął do Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w G. w dniu 31 stycznia 2017 roku. Dokument został przez spadkodawczynię jedynie podpisany. Pozostałą jego treść sporządziły inne osoby.

(dowód: dokument sporządzony na żółtej kartce papieru w linię – koperta zawierająca dokumentację (...) karta 253 akt, zdjęcia – k. 140 akt, zeznania świadka M. K. (2) – k. 102v. protokołu skróconego rozprawy z dnia 07.09.2021r. oraz e-protokół tej rozprawy)

Po powrocie ze szpitala spadkodawczyni „była na morfinie”. Wnioskodawczyni A. K. umówiła jej wizytę u psychiatry, najbliższy termin był chyba na maj.

(dowód: zeznania wnioskodawczyni - k. 185v. protokołu skróconego rozprawy z dnia 20.10.2021r. oraz e-protokół tej rozprawy, dokumentacja medyczna – k. 92-98, 194-209, 414-424 akt, zdjęcia – k. 140 akt)

Spadkodawczyni nie korzystała z Internetu. Miała wykształcenie podstawowe.

(dowód: zeznania wnioskodawczyni - k. 186v. protokołu skróconego rozprawy z dnia 20.10.2021r. oraz e-protokół tej rozprawy)

W dniu 16 lutego 2017 r. u spadkodawczyni mieszkała wnioskodawczyni A. K., która przyjechała z (...), gdzie ma miejsce stałego pobytu.

(okoliczność bezsporna, a ponadto dowód: zeznania świadka J. G. (1) – k. 126-126v. protokołu skróconego rozprawy z dnia 29.09.2021r. oraz e-protokół tej rozprawy)

Spadkodawczyni nigdy nie była właścicielką ani współwłaścicielką mieszkania położonego przy ulicy (...) w G.. Mieszkanie to było przedmiotem najmu dziadków M. K. (2), należało do prywatnej osoby. Po śmierci swoich dziadków M. K. (2) wstąpił w stosunek najmu, zajmował jedynie dwa mniejsze pokoje. Potem M. K. (2) wyprowadził się i stosunek najmu ustał. Ani M. K. (2), ani nieżyjąca już jego siostra H. L. nigdy nie otrzymali żadnej darowizny od rodziców, w tym od spadkodawczyni.

(okoliczność bezsporna, a także dowód: odpowiedź na pozew – k. 45, 478 zeznania świadka M. K. (2) – k. 102v. protokołu skróconego rozprawy z dnia 07.09.2021 r. oraz e-protokół tej rozprawy, zeznania świadka T. M. – k. 184v. protokołu skróconego rozprawy z dnia 20.10.2021r. oraz e-protokół tej rozprawy, zdjęcia znajdujące się w kopercie – k. 140 akt)

Spadkodawczyni w momencie sporządzania testamentu własnoręcznego z dnia 16.02.2017r. miała rozpoznane: rozprzestrzeniający się zespół otępienny, łagodne zaburzenia czynności poznawczych oraz choroby ogólnie przewlekłe - niewydolność krążenia z migotaniem przedsionków - znajdowała się więc w stanie ograniczonego częściowo świadomego podjęcia decyzji i wyrażenia woli. Możliwość spadkodawczyni samodzielnego napisania treści testamentu sporządzonego w dniu 16 lutego 2017 roku była raczej wątpliwa.

(dowód: dokumentacja medyczna – k. 92-98, 194-209, 414-424 akt, pisemna opinia (...) w R. – k. 282- 291, zeznania świadka E. P. – k. 101-102 protokołu skróconego rozprawy z dnia 07.09.2021r. oraz e-protokół tej rozprawy, zeznania świadka M. K. (2) – k. 102v. protokołu skróconego rozprawy z dnia 07.09.2021r. oraz e-protokół tej rozprawy, prywatna opinia psychiatryczna - k. 463-477, zdjęcia – k. 220-221, zdjęcia znajdujące się w kopercie – k. 140 akt)

Przewlekłe choroby somatyczne odbijały się na ogólnym stanie zdrowia spadkodawczyni i miały wpływ na jej stan świadomości oraz jej stan psychiczny. Regularne przyjmowanie przez spadkodawczynię leków: C. 10 mg na dobę i C. Forte mogło mieć tylko pozytywny wpływ na jej świadomość.

(dowód: dokumentacja medyczna – k. 92-98, 194-209, 414-424 akt, uzupełniająca pisemna opinia (...) w R. – k. 282-291, zdjęcia znajdujące się w kopercie – k. 140 akt, prywatna opinia psychiatryczna - k. 463-477, zdjęcia – k. 220-221)

Spadek po U. K. z domu G., PESEL (...), córce J. i B., zmarłej 28 września 2020 roku w G., której ostatnim miejscem zwykłego pobytu był G., na podstawie ustawy, z dobrodziejstwem inwentarza, nabyli:

- f) córka A. K. z domu K., córka G. i U., urodzona (...) w G. – w 1/3 (jednej trzeciej części),
- g) wnuczka K. K. (1) z domu K., córka M. i T., urodzona (...) w G. - w 1/6 (jednej szóstej) części;
- h) wnuk R. K., syn M. i T., urodzony (...) w G. - w 1/6 (jednej szóstej) części;
- i) wnuczka M. L., córka P. i H., urodzona (...) w miejscowości G. – w 1/6 (jednej szóstej) części;
- j) wnuczka S. L. (2), córka P. i H., urodzona (...) w miejscowości Z. – w 1/6 (jednej szóstej) części.

Przedstawiony powyżej stan faktyczny został ustalony w oparciu o dokumenty wymienione w poprzedniej części uzasadnienia, zdjęcia, na podstawie złożonych zapewnień spadkowych, zeznań świadków i przesłuchania wnioskodawczyni oraz uczestniczki K. K. (1), a także w oparciu o pisemne opinie (...) w R. oraz subsydiarnie - prywatną opinię biegłego psychiatry.

Dokumentom i zdjęciom Sąd co do zasady dał wiarę. Tworzą one logiczną i zamkniętą całość, wzajemnie się uzupełniając. W ocenie Sądu testament własnoręczny z dnia 16 lutego 2017 r. został w całości **napisany** przez spadkodawczynię. Z prywatnej opinii grafologicznej (k. 414- 431 akt) wniosek przeciwny w żaden sposób nie wynika.

Jedyny wyjątek to ustna opinia wydana przez biegłą (...) w R., o czym szerzej poniżej.

Osobowe źródła dowodowe należało ocenić w różny sposób.

Sąd w całości dał wiarę zeznaniom świadka E. P. - jako osoby obcej dla stron niniejszego postępowania.

Sąd co do zasady dał wiarę zeznaniom świadka M. K. (2). Korespondowały one z treścią zgromadzonej dokumentacji medycznej oraz pisemnymi opiniami biegłej (...) w R..

Podobnie należy ocenić zeznania świadka J. G. (2), aczkolwiek nie dysponowała była ona pełną i bezpośrednią wiedzą w przedmiocie stanu zdrowia spadkodawczyni w ostatnich latach jej życia, a także stosunków rodzinnych łączących U. K. z jej dziećmi. Zeznania te są tendencyjnie korzystne na rzecz stanowiska prezentowanego przez wnioskodawczynię.

Świadek R. W. nie dysponował szczegółową wiedzą odnośnie faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

Podobnie jego matka - świadek D. W., przy czym również jej zeznania, zdaniem Sądu, nie były do końca obiektywne i prezentowały wersję tendencyjnie korzystną dla wnioskodawczyni. Przykładowo świadek zeznała, iż nie zauważyła, aby spadkodawczyni szwankowało zdrowie i zawsze z świadkiem logicznie rozmawiała; jednocześnie zaś stwierdziła, iż nie wie czemu A. K. pieniądze dla matki przesyłała do niej, a nie bezpośrednio do U. K..

Zeznania świadka T. M. także nie były do końca obiektywne - prezentowały wersję tendencyjnie korzystną dla uczestników K. i R. rodzeństwa K.. Świadek przedstawiła szereg szczegółowych informacji odnośnie bardzo złego stanu zdrowia spadkodawczyni w 2017 roku, jednak w odpowiedzi na pytania pełnomocnika wnioskodawczyni nie potrafiła wskazać źródeł takiej wiedzy; jednocześnie stwierdziła, że w 2017 roku, kiedy spadkodawczyni zachorowała, nie miała ze spadkodawczynią bezpośredniego kontaktu.

Sąd nie dał wiary zeznaniom wnioskodawczyni A. K. w zakresie, w jakim twierdziła, że testament z dnia 16 lutego 2017r. znalazła dopiero po śmierci spadkodawczyni. Oświadczenie takie jest mało wiarygodne, zwłaszcza w kontekście tego, że wnioskodawczyni (na co dzień mieszkająca w (...)) w dacie sporządzania testamentu mieszkała u matki, ta zaś była osobą o wykształceniu podstawowym, nie posługującą się językiem angielskim i nie posiadającą umiejętności obsługi Internetu, testament jest zaś dość wierną kopią wzoru, który można znaleźć w Sieci i zawiera angielskie zwroty. Wcześniej, w styczniu 2017 roku, spadkodawczyni nie była w stanie samodzielnie wypełnić i sporządzić dokumentów - wyłącznie w języku polskim - tj. dokumentów związanych przydzieleniem jej opieki z (...) w G..

Sąd dał wiarę zeznaniom uczestniczki K. K. (1). Są one zgodne z zeznaniami świadka M. K. (2), ze zgromadzoną w aktach sprawy dokumentacją medyczną, a także - co do zasady - z dwoma pierwszymi, pisemnymi, opiniami biegłej (...) w R.. W zasadzie nie przeczy im treść zeznań świadka E. P..

Ocena sporządzonych w sprawie trzech opinii (...) w R. nastrocza trudności. Trzecia z nich, ustna, jest częściowo sprzeczna z dwiema poprzednimi. W zakresie tych sprzeczności Sąd nie dał jej wiary. Dwie pierwsze, pisemne, nie są zaś do końca kateryczne. W pierwszej biegła stwierdziła, iż spadkodawczyni „mogła” mieć częściowo ograniczoną zdolność do świadomego wyrażenia decyzji oraz woli. W drugiej biegła posłużyła się sformułowaniem, że spadkodawczyni „miała” ograniczoną zdolność do świadomego i swobodnego podjęcia decyzji i wyrażenia woli.

Zdaniem Sądu Rejonowego **pisemne** opinie (...) w R. w połączeniu z treścią zgromadzonych w sprawie dokumentów (w szczególności o charakterze medycznym), a także zeznaniami świadków E. P., M. K. (2) oraz przesłuchaniem uczestniczki K. K. (1), tudzież treścią prywatnej opinii psychiatrycznej (k. 463-477), pozwalają przyjąć, że U. K. w momencie sporządzania testamentu własnoręcznego z dnia 16 lutego 2017 r. znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Taki testament jest nieważny (art. 945 § 1 pkt 1 k.c.).

Okoliczności sporządzenia testamentu są niejasne. Jego treść jest jednoznacznie korzystna dla osoby, która akurat wówczas, przez krótki czas, mieszkała ze spadkodawczynią. Trudno uznać, że U. K., która już wcześniej (styczeń 2017r.) nie potrafiła samodzielnie napisać wniosku o opiekę, posiadając wykształcenie podstawowe, nie posługując się językiem angielskim i nie korzystając z Internetu, samodzielnie i bez niczyjej pomocy sporządziła testament o treści dołączonej do akt sprawy - co oczywiście **nie oznacza**, że spadkodawczyni w całości testamentu **nie napisała**. Spadkodawczyni jeszcze w grudniu 2016 r., podczas świąt Bożego Narodzenia, potrafiła pomylić spotykane osoby. Później, po Świątach Bożego Narodzenia a przed 16 lutego 2017r. spadkodawczyni była dwa razy hospitalizowana. Nieco pobocznym, aczkolwiek dość obrazowym dowodem na stan spadkodawczyni po wyjściu ze szpitala są zdjęcia znajdujące się w koperce - k. 140 akt.

Dlatego pomimo pewnych zastrzeżeń co do sposobu prezentowania swojego stanowiska przez biegłą, Sąd dał wiarę jej **dwóm pierwszym pisemnym opiniom**. W połączeniu z wyżej wzmiankowanymi dokumentami oraz zeznaniami ww. świadków, a także zeznaniami uczestniczki K. K. (1) i prywatną opinią psychiatryczną, opinie te są dla Sądu wystarczająco kateryczne.

Oczywiście można prezentować stanowisko odmienne i domagać się opinii innego biegłego psychiatry, tudzież opinii biegłego geriatry, względnie nowej opinii łącznej biegłych tychże specjalności, a także opinii biegłego grafologa.

Prowadziłoby to jednak do niepotrzebnego przedłużenia postępowania. A to ze względu na fakt, że testament został sporządzony pod wpływem błędu uzasadniającego przypuszczenie, że gdyby spadkodawczyni nie działała pod

wpływem błędu, nie sporządziłaby testamentu tej treści (art. 945 § 1 pkt 2 k.c.). Dlatego i z tej przyczyny testament jest nieważny.

Do takiego wniosku prowadzi lektura testamentu w połączeniu z niekwestionowanym w sprawie faktem, że spadkodawczyni nigdy nie była właścicielką ani współwłaścicielką mieszkania położonego przy ulicy (...) w G.. Ani M. K. (2), ani nieżyjąca już H. L. nigdy nie otrzymali żadnej darowizny od rodziców, w tym spadkodawczyni. Skoro z treści testamentu wynika, że podstawowym zamiarem U. K. było sprawiedliwe rozdzielanie majątku pomiędzy jej żyjące dzieci (A. K. i M. K. (3)), to tym samym należy uznać, że testament został sporządzony pod wpływem błędu uzasadniającego przypuszczenie, że gdyby spadkodawczyni nie działała pod wpływem błędu, nie sporządziłaby testamentu tej treści. Wcześniej oraz w momencie testowania spadkodawczyni przysługiwało jedynie spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego poł. w G. przy ul. (...). U. K. nigdy nie była właścicielką ani współwłaścicielką mieszkania położonego przy ulicy (...) w G., więc nie mogła go wcześniej „przekazać” synowi M. K. (2) i tym sposobem „zadośćuczynić” mu w sposób porównywalny do tego, jak to chciała uczynić na rzecz córki - wnioskodawczyni A. K..

Wedle doktryny nie ma znaczenia, czego błąd spadkodawcy dotyczył, czy treści testamentu, czy motywów, jakimi się kierował, sporządzając go, a także to, czy u przyczyn pojawienia się błędu legło mylne wyobrażenie testatora w danym zakresie czy też działania, np. informacje, podawane mu przez inne osoby. Wystarczy, że błąd był tylko współprzyczyną sporządzenia testamentu i nadania mu określonej treści, jeśli oczywiście bez pozostawiania w tym błędzie testator nie sporządziłby testamentu danej treści (por.: E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Wyd. 11, Warszawa 2023, komentarz do art. 945 kodeksu cywilnego, teza 3, LEGALIS i przytoczone tam piśmiennictwo).

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd pominął wnioski dowodowe o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego geriatry, grafologa oraz psychiatry. Sprawa dojrzała do rozstrzygnięcia, a multiplikowanie kolejnych pism i środków dowodowych jedynie zaciemniłoby jej obraz.

Zgodnie z art. 926 § 2 k.c., jeśli spadkodawca nie powołał nikogo do spadku w testamencie, następuje dziedziczenie ustawowe co do całości spadku. Taka sytuacja występuje w sprawie.

W myśl art. 1012 k.c. każdy spadkobierca może bądź przyjąć spadek, bądź też go odrzucić. Jeśli przyjmie spadek, to dziedziczy taki udział, który przypada mu z mocy testamentu lub ustawy. Jeśli odrzuci spadek, to nie dochodzi do dziedziczenia. Wówczas trzeba ustalić nowy krąg spadkobierców. Na złożenie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku spadkobierca ma sześć miesięcy od dnia, w którym dowiedział się o tytule swego powołania. W stanie prawnym obowiązującym **po** dniu 18 października 2015 r. (zob. nowela do kodeksu cywilnego z dnia 20 marca 2015 r. – Dz.U. z 2015 r. poz. 539) brak oświadczenia dorosłego spadkobiercy w powyższym terminie jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z **dobrodziejstwem inwentarza** (art. 1015 § 2 k.c.).

Wnioskodawczyni oraz uczestniczki M. L. i S. L. (2) nie złożyły w terminie żadnych oświadczeń odnośnie odrzucenia bądź przyjęcia przypadającego im **na mocy ustawy** spadku po U. K.. Dlatego zgodnie z art. 1015 § 2 k.c. milcząco przyjęły spadek z upływem tego okresu z dobrodziejstwem inwentarza. Termin 6 miesięcy liczy się od dowiedzenia o tytule powołania, co w przypadku nieważności testamentu pokrywa się z datą dowiedzenia się o tym z wiarygodnego źródła (vide: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 stycznia 1991 r., III CZP 75/90). Termin ten in casu należy liczyć od dnia doręczenia pełnomocnikowi wnioskodawczyni oraz uczestniczkom M. L. i S. L. (1) odpisów drugiej pisemnej opinii biegłej (k. 294-296). Ciężko tutaj przyjąć termin inny, a mianowicie datę prawomocnego przesądzenia przez sąd spadku o nieważności testamentu. W praktyce wyłączałoby to bowiem wydanie postanowienia merytorycznego w sprawie.

Uczestnicy K. K. (1) i R. K. przypadający im **na mocy ustawy** spadek po U. K. przyjęli z dobrodziejstwem inwentarza (k. 66).

Zgodnie z art. 931 § 1 k.c. w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych. Zgodnie z § 2 zd. I tego przepisu jeżeli dziecko spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadł, przypada jego dzieciom w częściach równych.

Wedle art. 1020 k.c. spadkobierca, który spadek odrzucił, zostaje wyłączony od dziedziczenia, tak jakby nie dożył otwarcia spadku.

Spadkodawczyni w chwili śmierci była wdową. Z małżeństwa pochodzi troje dzieci – wnioskodawczyni A. K., były uczestnik M. K. (2) (spadek skutecznie odrzucił) oraz H. L. z d. K., która zmarła przed spadkodawczynią.

M. K. (2) ma dwoje dzieci: K. K. (1) oraz R. K.. H. L. ma dwoje dzieci: S. L. oraz M. L..

Wnioskodawczyni, jako jednej z trojga dzieci spadkodawczyni należała się 1/3 spadku. Drugiemu z dzieci spadkodawczyni M. K. (2) również należała się 1/3 spadku. M. K. (2) spadek skutecznie odrzucił. Dlatego przypadający mu udział podlega dalszemu podziałowi - po połowie - na rzecz wnuków spadkodawczyni a dzieci M. K. (4) K. (1/6) oraz R. K. (1/6). Trzeciemu dziecku spadkodawczyni - H. L. z d. K., również należała się 1/3 spadku. H. L. nie dożyła otwarcia spadku. Dlatego przypadający jej udział podlegał dalszemu podziałowi - po połowie - na rzecz wnuczek spadkodawczyni a córek H. S. L. (1/6) oraz M. L. (1/6) - zgodnie z art. 931 § 2 zd. I k.c.

Dlatego Sąd orzekł jak w pkt I. postanowienia.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania (pkt II. postanowienia) opiera się na treści art. 520 § 1 k.p.c.

Do rozliczenia pozostały nieskredytowane koszty wynagrodzenia biegłego. Łącznie wynagrodzenie wyniosło 2.255,52 zł (zob.: k. 293, 343 i 439 akt). Częściowo pokryła je uiszczona przez uczestniczkę K. K. (1) zaliczka w wysokości 1.000 zł (k. 214 akt). Pozostałą różnicę (1.255,52 zł) Sąd nakazał pobrać od wnioskodawczyni w pkt III. postanowienia (art. 520 § 1 w zw. z § 2 zd. I in principio k.p.c.) stosunkowo rozdzielając obowiązek poniesienia kosztów opinii biegłego pomiędzy uczestniczkami, których interesy w sprawie pozostawały najbardziej sprzeczne.